

הגיון (התקופה)

מולד הלבנה דאיתא (ראש השנה כ"ה). על האשה שילדה ולמחר כריסה בין שיניה וכו' והיינו שמקבלת הלבנה אור חדש מאור החמה וזה שנולדה מחדש. וכמו שנאמר לחודשי השנה. חודשי היינו חרותא דסיהרא כנ"ל שנקרא חודש. והשנה היינו החמה ששונה בכל שנה כנ"ל וזהו דזה וזאת כחד מתקשרן.

ואחר כך מקשה אמר רבי יהודה לכם תרי דמני למה אמר רבי יצחק מנייהו אשתמע יתיר כמה דכתיב כי חלק ה' עמו וכו' והוא על פי מה שאמרו במדרש רבה (שמות רבה ל"ג, א) ויקחו לי וכו' מכרתי לכם תורתי כביכול נמכרתי עמה וכו' והיינו שנעשו חלק ה' שלא ניכר קדושת ה' יתברך רק על ידי קדושת ישראל שמקבלין מקדושת ה' יתברך (ונתבאר יתרו מאמר ו'). ועל זה אמר לכם תרי זמני החודש הזה לכם שירותא דסיהרא. ראשון הוא לכם היינו ה' יתברך שנקרא ראשון הוא גם כן לכם. ואמר אתקשרותא דא לכם ולא לשאר עמין על דרך מה שאמרו (שמות רבה כ"ה, י"א) משל למלך יושב ומטרונא יושבת כנגדו העובר ביניהן וכו'. ובפסיקתא רבתי (פרשה ט"ו) גם כן נדרש ויקחו להם איש זה הקב"ה דכתיב ביה (שמות ט"ו, ג) ה' איש מלחמה והיינו שבמצות הפסח לוקחים לה' יתברך וכמו שאמרנו דלא יתכן מצות הפסח לישראל רק אחר שנתקשרו בקדושת ה' יתברך ויוכלו לאכול אכילה בקדושה. ואמר מקודם מצות החודש הזה לכם למשה ואהרן שנתן להם כח להכניס קדושה לחודש ואחר כך ניתן מצות הפסח לכל ישראל שכל ישראל יש להם קדושה בגוף ויכולים לאכול אכילה בקדושה וזה דתנן (ראש השנה כ"ד). ראש בית דין אומר מקודש וכל העם עונין אחריו מקודש מקודש. דכיון שאמר ראש בית דין מקודש שוב היה כח לכל ישראל להכניס קדושה לחודש. ואמר אחר כך באותו פרשה וביום הראשון מקרא קודש וביום השביעי מקרא קודש. דכיון שישראל יש להם קדושה יוכלו להכניס קדושה לזמן. ואחר כך נאמר להם מצוה זו לדורות ואחר כך נאמר להם מצות תפילין שהוא כתר על הראש. ואף שעיקר התגלות עתיקא זכו בקריעת ים סוף. כיון שכבר במכת בכורות נקראו בני בכורי ישראל שקשורים בראשית המחשבה בראשית בשביל ישראל שנקראו ראשית נאמר להם פרשת תפילין. ובשבת שהן גופן אות לאו זמן תפילין שאז כל ישראל קשורים בשורש והם כהולכים כל היום בתפילין (ונתבאר פקודי מאמר ט):

[א] ברביעית החודש הזה לכם (מגילה כ"ט). ונקרא פרשת החודש ולא נקרא פרשת הפסח כמו שנקרא פרשת שקלים ולא נקרא פרשת כי תשא וכן פרשת פרה שלא נקרא פרשת חוקת התורה רק על שם הענין שקלים פרה וכן הזה ליה לקרות פרשה זו פרשת הפסח. רק עיקר המכוון בהפרשה מה שנאמר (שמות י"ב, ב) החודש הזה לכם שהוא התחלת דברי תורה כמו שאמרו (ילקוט שמות קפ"ו) אמר רבי יצחק לא היה צריך להתחיל את התורה אלא מהחודש הזה לכם שהיא מצוה ראשונה וכו' וכן הובא בזוה"ק (ח"ב ל"ט) לא אצטרך אורייתא למכתב אלא מהחודש הזה לכם וגו' מאי טעמא משום דשירותא דסיהרא הוי.

ועל דא אורייתא הוה אצטרך למכתב מהכא דהא בקודשא בריך הוא אתקשר מלה ולא קשיא דלא כתיב זאת החודש הזאת דהא זה וזאת כחד מתקשרן וכו'. והענין דסיהרא היא מקבלא משימשא וכתיב (תהלים פ"ד, י"ב) כי שמש ומגן ה' אלהים והשכינה בחינת סיהרא דמקבלא משמשא והוה ליה למכתב החודש הזאת וכאן תחילת ההכרה שיש אור שמכירין ויכולים להראות באצבע זאת. וזהו דשירותא דסיהרא הוה. והוה ליה להתחיל התורה דהא בקודשא בריך הוא אתקשר והיינו כמ"ש בזוה"ק (ח"ב ט). ואוליפנא דקודשא בריך הוא תורה איקרי וכו' ואין תורה אלא קודשא בריך הוא וכאן ניתן מצוה ראשונה לישראל החודש הזה לכם כזה ראה וקדש שישראל יכולים להכניס קדושה לחודש וכמו שאמרו (שמות רבה ט"ו, כ"ד) ואם כלי חול כשמתמלא מן הקודש מתקדשת על אחת כמה וכמה ישראל שהם קדושים ומקדשים את החודש וכו'. ואמר דהא זה וזאת כחד מתקשרן שהקדושה בישראל הוא מצד הקב"ה כמו שאמרו (תנחומא קדושים ב) הואיל ונקדשתם לשמי וכו' היו קדושים כשם שאני קדוש וכו' משל למה הדבר דומה וכו' אנן מלך ואת מלכה וכו' וזה שאמרו דהא זה וזאת כחד מתקשרן.

וזוהו הקדמה למצות הפסח דבני נח אין להם כח לאכול אכילה בקדושה כמו שאמרו (זבחים קט"ו). לא קרבו שלמים בני נח ואף למאן דאמר קרבו שלמים מכל מקום בפסח מפורש כל בן נכר לא יאכל בו וכל ערל לא יאכל בו ואחר שניתן להם פרשת החודש שנעשו אומה ישראלית בחינת כנסת ישראל אז ניתן להם מצות הפסח. ואמר דהא זה וזאת כחד מתקשרן ובאתר דאית דכורא ונוקבא כחדא לית שבחא אלא לדכורא ועל דא ראשון הוא לכם לחודשי השנה. דשנה נקראת שנת החמה שהיא שונה בכל פעם בגמר ההיקף והיא היא החמה כבראשונה מה שאין כן הלבנה נקראת חדשה בכל חודש

40

20

70

30

40

50

ב. החודש הזה לכם ראש חודשים ראשון

3

[ב] החודש הזה לכם ראש חודשים ראשון הוא לכם וגו'. בפסיקתא רבתי

(סוף פרשה ט"ו) חדשו מעשיכם שעדיין ראש וראשון לבוא ראש זה נבוכדנצר הרשע דכתיב ביה אתה הוא רישא דדהבא ראשון זה עשו דכתיב ביה ויצא הראשון אדמוני.

והיינו דנבוכדנצר בקליפה ראש כנגד מדת חכמה בקדושה חכמה מוחא שהוא תחילת ההכרה. וגם אחשורוש נקרא אחיו של ראש

ובן גילו של ראש הוא הרג הוא ביקש להרוג הוא החריב הוא ביקש להחריב (מגילה י"א).

ולעומת שבקדושה ה' בחכמה יסד ארץ כנסת ישראל שנקרא ארץ והם זה לעומת זה ביקשו להרוג ולהחריב הכל. וראשון קליפת עשו

שהיה כנגד מדת כתר עליון שהוא נעלם מכל רעיון. וכן לעומת זה היה כוחו להסתיר עצמו שיוכל להטעות וכמו שמצינו ביצחק אבינו

ע"ה שהיה עשו צדו בפיו וכשהיה אומר לו היכן היית היה אומר בבית המדרש לא כך הלכה מן כך וכך וכו' (תנחומא תולדות ח')

ובודאי יצחק אבינו ע"ה היה יודע ברוח הקודש להבדיל בין אמת לשקר רק זהו כח עשו להסתיר עצמו עד שלא יוכלו להכיר בו.

ואיתא (תולין צ"א.) כתלמיד חכם נדמה לו דאמר מר המהלך לימין רבו וכו' שהשר שלו הסתיר עצמו עד שנדמה ליעקב כמו רבו שמורה לו דרך הטוב. וכן לעתיד איתא

(תנחומא פרשת צו ב') מה עשו עושה מתעטף בטליתו כזקן ובא ויושב לו אצל יעקב וכו' שזה כוחו שיוכל להסתיר עצמו עד שאפילו

מלאכים לא יבינו ערמתו. ועל זה נאמר (עובדיה א' ד') ואם בין כוכבים שים קנך משם אורידך נאום ה' שה' יתברך שדן את הלבבות

הוא יורידנו ארץ. וכתיב בתר הכי (פסוק ו') איך נחפשו עשו נבעו מצפוני. שה' יתברך יגלה מצפוני לבבו שמלא תועבה. וכן היה

גלות ראשון על ידי בכל ואיתא (יומא ט') ראשונים שנתגלה עוונם והיינו שאז היה טענות על ישראל בנגלות שעברו על דברי

10

20

30

4

תורה בשלש עבירות החמורות. מה שאין כן בבית שני שהיו עוסקין בתורה ומצוות ובגמילות חסדים רק שהיה טענה עליהם בנסתרות. וזה קליפת עשו ועמלק שהוא כלב כמ"ש בזוה"ק (ח"ב ס"ה.) נובח ומקטרג מספק יודע או אינו יודע מקטרג על ישראל וה' יתברך שהוא אוהב משפט כשיש מקטרג עושה דין ולכן היה גלות שני על ידי אדום. וזה שאמרו שעדיין ראש וראשון לבוא.

10 ואמר חדשו מעשיכם אף דעיקר תדמותא דסיהרא האור תורה ולא המעשה.

אבל עיקר אורי תורה גם כן המעשה כמו שאמרו (מגילה כ"ז.) שהלימוד מביא לידי מעשה. רק כבר אמרנו כמה פעמים דכתיב (דברים ל' י"ד) בפיו ובלבבך לעשותו ולא כתוב במעשיך דגמר המעשה מה' יתברך

(ונחבאר פקודי מאמר ד' עין שם באיכות) וזה שאמרו חדשו מעשיכם היינו על ידי חידוש האור בדברי תורה ומזה יבוא למעשה

שהגמר מעשה יהיה על ידי ה' יתברך כמו שנאמר לעשותו. וכן סופר מהיהודי הקדוש זללה"ה שאמר שבשבת זה יש בו התחדשות בשפע בדברי תורה. החודש הזה לכם ראש

חודשים שכל חודש יש לו קדושה מיוחדת ויום ראשון נקרא ראש חודש שהוא ראש של כל החודש דבתר רישא גופא אזיל (עירובין מ"א.) והוא כולל כל קדושת החודש. וניסן

כולל כל קדושת שנים עשר החודשים ונקרא ראש חודש שלו ראש חודשים. ראשון הוא לכם וגו' שהוא גם כן ראשון שמורה

30 שקשורים בשורש בראשית המחשבה שהוא שכל הנעלם מכל רעיון. וזהו בקדושה בזה לעומת זה נגד קליפת כבל ועשו שתי הגלויות כנ"ל. ושבת הוא כולל כל קדושת ימי המעשה שאחריו ועל כן בשבת שחל

כשבוע שאחר כך ראש חודש ניסן קורין פרשת החודש וכשחל ראש חודש ניסן בשבת הוא עצמו ראש חודש שאז יוכלו להשיג

שפע התחדשות בדברי תורה:

שפע התחדשות בדברי תורה: